

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 9

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 486 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 7-sentyabrda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi

Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Axmedov Sayfullo Normatovich, i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., Navoiy davlat pedagogika instituti rektori

Siddiqova Sadoqat G'afforovna, p.f.f.d., (PhD), Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektori

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU Hududiy ta'lim muassasalari va markazlar bo'yicha prorektor v.b.

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TDIUprofessor

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d., TSUE professori

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i

Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori

Musayeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori

Cham Tat Huei, (PhD) USCI universiteti professori, Malayziya

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d.,(PhD) "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d.,(PhD) TAQU katta o'qituvchisi

Djudi Smetana, p.f.n., Pittsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH

Krissi Lyuis, p.f.n., Pittsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH

Ali Konak (Али Кўнак), i.f.d., prof., Karabuk universiteti dosenti, Turkiya

Glazova Marina Viktorovna, i.f.n., "LUKOIL-Energoservis" Kompaniyasi iqtisodchisi, Moskva.

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., (PhD) TDIU dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Oqil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjaevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Rae Kwon Chung, honorary professor of TSUE, Nobel laureate, South Korea,

Osman Mesten, member of the Turkish Parliament, head of the Turkey-Uzbekistan Friendship Society

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, DSc, Prof., Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Buzrukkhanov Sarvarkhan Munavvarkhanovich, DSc, Deputy Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, DSc, Prof., Deputy of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Sayfullo Normatovich CSc, Prof., Rector of Academy of Labor and Social Relations

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, DSc, Prof., TSUE Vice-Rector for Scientific Affairs and Innovation

Kalonov Mukhiddin Bakhritdinovich, DSc, Prof., Rector of the Navoi State Pedagogical Institute

Siddikova Sadokat Ghaforovna, PhD, Rector of the Bukhara Institute of Engineering and Technology

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, DSc, Prof., acting Vice-rector for regional educational institutions and centers of TSUE

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, DSc, Prof., of TSUE

Samadov Askarjon Nishonovich, CSc, Prof., of TSUE

Slizovsky Dimitriy Yegorovich, DSc, Prof., of the People's Friendship University of Russia

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, DSc, Prof., Rector of International "Nordic" University

Akhmedov Ikrom Akramovich, DSc, Prof., of TSUE

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja ugli, DSc, Prof., of TSUE

Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of the DGPO of the Republic of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of the DCECGPO of the Republic of Uzbekistan

Eshtayev Alisher Abduganievich, DSc, Prof., of TSUE

Shoira Azimovna Musaeva, professor of SamDu IS Institute

Cham Tat Huei, PhD, professor at USCI University, Malaysia

Akhmedov Javokhir Jamolovich, PhD, deputy of executive director of the "El-yurt umidi" fund

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, PhD, Senior Lecturer at Tashkent University of Architecture and Construction

Judy Smetana CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Chrissy Lewis CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Ali Konak DSc, Prof., Associate Professor of Karabuk University, Turkey

Glazova Marina Viktorovna, CSc, economist at LUKOIL-Energoservis Company, Moscow.

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, associate professor of TSUE

Sevil Piriyea Karaman, PhD, doctoral student at Ankara University, Turkey

Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, independent researcher of TSUE

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

G'afurov Doniyor Orifovich, p.f.f.d., (PhD)

Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Innovatsion siyosatni amalga oshirish yo'nalishlari.....	16
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, Zaynutdinova Umida Djalolovna	
Tijorat banklari kredit portfelini boshqarishning bozor mexanizmlari va ularni joriy etishdagi muammolar	21
Yusupov Shoxzod Maxmatmurodovich	
Hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish davrlari ekonometrik modelini yaratish masalalari.....	24
Abdullayev Farxod Ozodovich	
Marketing yondashuvi asosida Sirdaryo viloyatining investitsion salohiyatini baholash usullari.....	35
Xolmurotova Diyoraxon Ibragimovna	
Bevosita soliqlar ma'muriyatchiligi.....	41
Idrisov Alisher Otajonovich	
Soliq nazorati va transfert narxni belgilashda soliq nazoratini tashkil etishning xorij tajribalari.....	46
Abdiev Jaxongir Ibragimovich	
Soliq siyosati va strategiyasining ilmiy-nazariy tahlili.....	53
Djumaniyazov Marks Quranbaevich	
Pestel tahlili – muvaffaqiyatli investitsiya qarorlarini qabul qilish asosi	60
Shaislamova Nargiza Kabilovna	
Tijorat banklari tomonidan biznes loyihalarni moliyaviy qo'llab-quvvatlashning o'ziga xos xususiyatlari.....	67
Asrorov Azizbek Isomiddin o'g'li	
The significance, problems and solutions of the green economy in the New Uzbekistan economy.....	74
Sattorova Mehriniso, Ibragimova Gulchehra Tohirovna	
O'zbekistonda kichik va o'rta biznesni soliqqa tortishning joriy qilinishi va rivojlanish tendensiyasi	79
Otamuradov Nuriddin Najmiddinovich	
Korporativ boshqaruvni innovasion rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari	87
Xalmuradov Elmurod Dilmuradovich	
Международный опыт стимулирования инновационной деятельности.....	93
Абдиуалиева Гулзада Азатовна	
How does foreign direct investment promote economic growth?	98
O'tkirova Bonu Azamat kizi	
Mintaqalarni barqaror rivojlantirishning konseptual asoslari va ular evolyutsiyasi.....	102
Umarov Abduvaxob Tursunovich	
Technological Innovations of Electronic Payment Systems.....	107
Mirkomil Boboyorov Murodullaevich	
Ta'lim xizmatlari sohasida davlat-xususiy sherikligining rivojlanishida xorij tajribasining o'rni va ahamiyati.....	115
Imomov Xolmurod Norqul o'g'li	
O'zbekiston iqtisodiyotiga to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investisiya va xorijiy kreditlar jalb qilish samaradorligi tahlili	119
Maksudov Abdumalik Xodievich	
Davlat ehtiyojlari uchun tovarlar (ishlar, xizmatlar) xarid qilishni takomillashtirish	124
G'ofurov Temur Baxrom o'g'li	

Mamlakatimizda oziq-ovqat sanoatini rivojlanish holati va uning dolzarbligi	129
Turg'unov Muxriddin Mo'ydinjon o'g'li	
Turizmda innovatsiyalarni qo'llash imkoniyatlari.....	133
Po'latov Ma'murjon Murodjon o'g'li	
Davlat budjetining solikli daromadlari tahlili	139
Abduraimova Nigora Radjabovna	
Soliq yuki soliq tizimining qanchalik samarali ekanligini aniqlovchi muhim mezon	143
To'lakov Ulug'bek Toshmamatovich	
O'zbekiston sanoat korxonalarida xom ashyo resurslaridan samarali foydalanishning hozirgi holati, muammolari va mintaqaviy xususiyatlari (qashqadaryo viloyati misolida).....	151
Ochilov Akram Odilovich, Xazratov Sarvar Ibragimovich	
Состояние туристической инфраструктуры Ташкентской области.....	156
Гаппарова Майрамхон Зафар кизи	
Sanoatlashuvning ekologik ta'siri va "yashil" iqtisodiyotga o'tishning asoslari	161
Nosir Maxmudov, Lola Azimova	
Iqtisodiyotni raqamlashtirishda sinergetik ta'sirning nazariy asoslari	167
Maxmudova Zoxida Maqsudali qizi, Normurodov Xusan	
Davlat budjeti xarajatlaridansamarali foydalanishni takomillashtirish.....	173
Sherxon Tuychiyev	
Savdo korxonalarida ta'minot zanjirining asosiy bosqichlari va muammolari.....	177
Ergashev Jahongir Baxodirovich	
Kichik biznes subyektlarining innovatsion loyihalarni moliyalashtirish yo'llari	180
Ergashev Firuz Baxodirovich, Ishturdiev Hasan Abdigapparovich	
Budjet tashkilotlarida qurilish-ta'mirlash xarajatlari hisobining asoslari.....	184
Azizova Zilola Lochin qizi	
Xorijiy mamlakatlarda tadbirkorlik subyektlari tomonidan mahallilashtirish asosida mahsulot ishlab chiqarishning o'ziga xos jihatlari	191
Mirzabaev Xusniddin Muxamadjonovich	
Suv ekologiyasining asosiy yo'nalishi va uning fandagi o'rni.....	200
Musayeva Muqaddas Abdurashid qizi	
Анализ прибыли агропромышленности	204
Гафурова Азизахон Фатиховна	
Systematic analysis of briquette mass pressing equipment approach	209
Kobilov Khasan Khalilovich, Sharipova Nazira Rakhmatilloevna	
An Econometric Assessment of the Effects of Fintech on Economic Growth in Developed Countries	213
Anvarkhonov Abdulatifkhon Jamshidkhon ugli	
Raqamli iqtisodiyot rivojida korporativ boshqaruv faoliyatining roli	216
Muxitdinov Ulug'bek Diyarovich	
Значение промышленной сети в развитии деятельности предприятий малого бизнеса.....	221
Кодиров Жавлонбек Нематуллаевич	
Tadbirkorlik kambag'allikni qisqartirishning asosiy yo'nalishi.....	225
Xolmirzayev Abdulxamid Xapizovich	
Kichik biznes subyektlarida mahsulot ishlab chiqarishda innovatsiyani joriy etish masalalari.....	230
Mirzayev Kobil Nosirjonovich	
Investisiya faoliyatini moliyalashtirish manbalarini rivojlantirish mexanizmlari.....	236
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	

Innovasion iqtisodiyotni shakllantirish sharoitida sifat menejmentini joriy etishning nazariy-uslubiy masalalari.....	242
Zarina Ashurova	
Social media marketing strategies for small businesses.....	247
Mannonov Shahzod Istam ugli	
Xalqaro shartnomalar qoidalarini qo'llashning xalqaro va milliy uslubiy tamoyillarining o'zaro ta'siri.....	250
Rajapov Shuxrat Zaripbaevich	
Neft-gaz, yoqilg'i energetika sanoati sohasidagi yirik soliq to'lovchilarda soliq nazoratini samarali tashkil etish va takomillashtirish masalalari	258
Abdullaev Shuxrat Sultanbaevich	
Суть и значимость инновационных технологий в региональном управлении	266
Муминов Фазлиддин Хусниддин угли	
SWOT-анализ использования социальных сетей в туристической индустрии узбекистана	279
Касимова Зилола Гуламиддиновна	
Germaniya tajribasidan foydalanish orqali o'zbekistonda turizm sohasidagi kadrlar salohiyatini rivojlantirish masalalari	287
Xamidova Mo'tabarxon Abdumalik qizi, Ochilov Akram Odilovich	
Blockchain texnologiyasining bank operatsiyalari xavfsizligini ta'minlashdagi o'rni.....	291
Mirpulatova Luiza Mansurovna	
Tijorat banklarini reytingini aniqlashda bankometr modelidan foydalanish yo'llari.....	294
Karabaev Nodir Abduhamidovich	
Значение business city как инфраструктурного объекта	303
Солиева Умида Алишер кизи	
The potential for the development of wage labor as a factor	308
Usmanov Ilkhom Achilovich	
Ways to improve the organizational and economic mechanism of business tourism in Uzbekistan.....	312
Musayeva Shoirazimovna, Usmanova Dilfuza Ilkhomovna	
Kichik biznes subyektlarining faoliyatini baholashning metodologik asoslari	318
Mavrolov Ravshan Ne'matjonovich	
Kichik korxonalarini rivojlantirishda xorij tajribalaridan foydalanish.....	324
Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
Mamlakatimizda intensiv baliqchilikni rivojlantirishning dolzarb masalalari	328
Mamatqulov Nurbek O'razali o'g'li	
Уменьшение выбросов парниковых газов и переход к возобновляемым источникам энергии	331
Р.Т. Шомуродов, И.И. Бахадиров, Р.Т. Умаров, И.Ш. Жамолиддинова	
Ipoteka bozorida investision muhitni yaxshilash yo'llari.....	341
Abdullaev Muhammadsodiq Isroil o'g'li	
Muammoli kreditlar: yechimlari va istiqbollari.....	346
Kalandarov Abdulla Baxtiyorovich	
Ishlab chiqarish korxonalarida risklarni boshqarish va ta'sirini baholash uslubiyati.....	351
Muxitdinov Shuhrat Ziyavitdinovich	
Zamonaviy sharoitda PR (jamoatchilik bilan aloqalar)ning mazmuni va ahamiyati.....	356
Ergasheva Fotimaxon Ibragimovna	
O'zbekiston moliya tizimida mahalliy moliyaning o'ziga xos xususiyatlari	361
Xikmatillayeva Dildora Shavkat qizi	

Rahbar kasbiy motivatsiyasini rivojlantirish ko'nikmalarini takomillashtirish	366
Shadiyev Sherzod Fayzullayevich	
Improvement of marketing communication strategies in chemical industry enterprises	375
Muminova Dildora Dilshadovna	
Mikromoliya tashkilotlarida islom moliyaviy instrumentlarini joriy etishni takomillashtirish	380
Axmedova O'g'ilshod Musurmonqul qizi	
Tijorat banklarida aktivlar sifatini tasniflashning nazariy jihatlarini	384
Qodirova Nafisa Ilhomovna	
Importance-performance analysis as a useful tool for marketing audit processes of HEIs in Uzbekistan	388
Nurillo Umarxonov	
Тенденции энергетики будущего: шаги в новую фазу	396
Абдураимова Нигора Раджабовна	
Chet mamlakatlar pensiya tizimining o'ziga xos xususiyatlari	405
Tursunov Zohidxo'ja Orifovich	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida tijorat banklar faoliyatini statistik tadqiq etish xususiyatlari	412
Kutliyev Dilshod Orifovich	
O'zbekistonda suv tanqisligining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishgata'siri	419
Maxmudov Nosir Maxmudovich, Alimova Guzal Alisherovna	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotning kelajak istiqbollari	424
Egamberdiyev Humoyun	
To'qimachilik mahsulotlari ishlab chiqarish va eksport qilishning holati hamda rivojlanish istiqbollari (namangan viloyati misolida)	433
Jo'raboieva Shohida Kamoliddin qizi	
Kichik korxonalarni rivojlantirishdagi muammolari va ularning yechimlari	439
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li, Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
Davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirishda xorijiy mamlakatlar tajribasi	422
Xaydarova Charos Nizomiddin qizi	
Namangan viloyati kichik biznes subyektlari faoliyatida real investitsiyalarning samaradorligini ekonometrik baholash	448
E.S.Jurayev	
Hududlarni iqtisodiy rivojlanishida investitsiyalar ko'rsatkichi tahlili (Sirdaryo viloyati misolida)	454
Karimqulov Jasur Imomboyevich, Alimova Dilafruz Tohir qizi, Qurbonova Shahnoza Yuldashbayevna	
Fiskal avtomatik stabilizatorlarning iqtisodiyotga ta'siri	462
Madaminova Maftuna	
"Yoshlar daftari"ning yuritish tizimini takomillashtirish yo'nalishlari	467
Turaeva Laylo Toshpulotovna	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga sarmoya kiritishning hozirgi holati va istiqbollari: barqaror rivojlanish sari	470
Malikov Nu'monjon Kamalovich	
Korxonalarda innovatsion funksiyalardan samarali foydalanish yo'llari	474
Samaroxonov Asqarxon Jamolxon o'g'li	
Davlat banklarining rivojlanish vektori – aholini tadbirkorlikka jalb qilish va mikroloiyahalarni moliyalashtirish (biznesni rivojlantirish banki misolida)	479
Radjabov Abdullaziz Atoevich	
Moliyaviy qarorlar qabul qilishda korporativ axborotlarning muhimligi	483
Radjabova Dildora Atoevna	

MOLIYAVIY QARORLAR QABUL QILISHDA KORPORATIV AXBOROTLARNING MUHIMLIGI

Radjabova Dildora Atoevna
O'zbekiston Respublikasi
Bank moliya akademiyasi magistranti

Annotatsiya: Mazkur maqolada davlat ishtirokidagi korxonalar faoliyatini amalga oshirishda axborot shaffofligi, korporativ veb-saytni yuritishning dolzarbligi tahlil qilingan. Buxoro viloyatidagi davlat korxonalari misolida davlat ishtirokidagi korxonalarda veb-saytlarning yuritilishi hamda ularda zaruriy ma'lumotlarning joylashtirilishi tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: davlat ishtirokidagi korxona, korporativ axborot, korporativ veb-sayt, shaffoflik, ijro organi.

Abstract: This article analyzes the relevance of information transparency and maintaining a corporate website in daily activity of state owned enterprises. Using the example of state enterprises of the Bukhara region, the management of websites and the placement of necessary information on corporate websites of state enterprises was analyzed.

Key words: state-owned enterprise, corporate information, corporate website, transparency, executive board.

Аннотация: В данной статье анализируется актуальность информационной прозрачности и ведения корпоративного сайта при осуществлении деятельности государственных предприятий. На примере государственных предприятий Бухарской области было проанализировано ведение веб-сайтов и размещение необходимой информации на корпоративных сайтах государственных предприятий.

Ключевые слова: государственное предприятие, корпоративная информация, корпоративный сайт, прозрачность, исполнительный орган.

KIRISH

Ma'lumki, qaror qabul qilish jarayoni muayyan ma'lumotlarning tahliliga asoslanadi. Moliyaviy qarorlarni qabul qilishda muayyan jismoniy yoki yuridik shaxs uchun bozorga oid ma'lumotlar juda dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Axborotlarning nafaqat mavjudligi, balki ularning ko'lami va sifatida bevosita qaror qabul qilish jarayoniga hamda qabul qilingan qaror oqibatida vujudga keladigan iqtisodiy naf darajasiga ta'sir etadi.

O'zbekiston iqtisodiyotiga investisiyalarni keng miqyosda jalb etish uchun davlat ishtirokidagi korxonalar muhim yo'nalish bo'lib xizmat qiladi. Davlat ishtirokidagi korxonalar to'g'risidagi korporativ axborotlarning oshkorligi, ularning tushunarli tarzda va doimiy ravishda berib borilishi nafaqat chet ellik investorlar uchun muhim, balki har bir fuqaro tomonidan davlat resurslarining samarali ishlatilishi ustidan jamoatchilik nazoratini ta'minlash uchun ham dolzarb ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ko'plab xorijlik olimlar korporativ axborotlarni ochiqdashning mazkur korxona qiymatiga ijobiy ta'sirini o'rganishgan va tasdiqlashgan. Nemis olimlari Goncharov I., Werner J.R., Zimmermann J. kabilar tomonidan olib borilgan tadqiqot axborotni ochiqdash tartibiga muntazam rioya etgan nemis kompaniyalari aksiyalari narxi qolganlarga nisbatan yuqori bo'lishini ko'rsatgan [1]. Amerikalik Patel S.A., Dallas G. fikricha, shaffoflik kompaniya aksiyalarining bozor qiymatini oshiradi [2, 3].

Mazkur masala mahalliy olimlar tomonidan ko'p tahlil qilinmagan. Professorlar S. Elmiraev, B. Toshmurodova va boshqalarning asarlarida o'xshash mavzular o'rganilganligini ko'rish mumkin.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqolada taqqoslash, umumlashtirish, istiqbolli prognozlashtirish, sabab-oqibat aloqadorligi kabi usullardan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2014-yil 7-apreldagi "O'zbekiston Respublikasida investisiya iqlimi va ishbilarmonlik muhitini yanada takomillashtirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" PF-4609-son Farmoniga ko'ra, aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruvni takomillashtirish, shuningdek, qimmatli qog'ozlar bozorini yanada rivojlantirish maqsadida Vazirlar Mahkamasining 2014-yil 2-iyuldagi "Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruv tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 176-son qarori qabul qilingan [4].

Qarorga muvofiq davlat ishtirokidagi aksiyadorlik jamiyatlari tomonidan o'z veb-saytida joylashtirilishi majburiy bo'lgan tashkiliy, korporativ, moliyaviy va jamoatchilik uchun zarur bo'lgan boshqa ma'lumotlar toifasi ko'rsatilgan.

Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 19-fevraldagi 81-son qarori bilan tasdiqlangan "Davlat ishtirokidagi xo'jalik jamiyatlari hamda davlat unitar korxonalarining rasmiy veb-saytlariga qo'yiladigan talablar to'g'risida"gi nizomga ko'ra, doimiy ravishda choraklik va yillik davriylikda joylashtirilishi majburiy bo'lgan ma'lumotlar davlat ishtirokidagi korxonalar uchun talab sifatida belgilangan[5].

Jumladan, davlat ishtirokidagi korxonalarning rasmiy veb-saytida quyidagilar:
 guruhlar bo'yicha joylashtirilgan axborot tasniflangan holda qulay va oddiy interfeys;
 korxona rasmiy veb-saytining foydalaniladigan interfeysi unda joylashtirilgan axborotning tuzilishi to'g'risidagi ko'rgazmali tasavvurni, bo'limlar va sahifalarga darhol va mantiqli o'tishni ta'minlashi kerak;
 korxona bilan qayta aloqa bog'lash imkoniyati;
 joylashtirilgan axborotni arxivlashtirish, tiklash va takrorlash imkoniyati;
 elektron pochta vositasida hamda yangilashlar va yangiliklarni etkazib berishning ommabop avtomatlashtirilgan formatlari vositasida rasmiy veb-saytning yangilanishlariga yozilish imkoniyati bo'lishi kerak.
 Davlat ishtirokidagi korxonalarning rasmiy veb-saytida joylashtirilgan axborotdan uning tomonidan bazaviy axborot xizmatlari ko'rsatilishi doirasida foydalanish erkin va bepul bo'lishi kerak.

Shu bilan birga, davlat ishtirokidagi korxonalarning veb-saytlari mavjudligi va ularning faoliyati Buxoro viloyati misolida tahlil qilinganda faqat 5 ta korxonada veb-sayt faoliyat ko'rsatayotganligi aniqlandi [6].

1-jadval. Veb-saytida korporativ axborotlar joylashtirish bo'yicha talabga rioya etayotgan aksiyadorlik jamiyatlari.

Korxona nomi	Aksiyador, muassis	Davlat ulushi miqdori	Korporativ veb-sayt
"Buxoroneftgazavtonakl" AJ	Davlat aktivlarini boshqarish agentligi	51	bngat.uz
"Buxoro Agroklaster" MChJ	Buxoro viloyati hokimligi	99,32	https://agroklaster.uz/korporativ.html
"Xo'jaijahon savdo kompleksi" AJ	Buxoro viloyati hokimligi	57,91	gijsavdokom.uz
"Buxoro agro erkin iqtisodiy zona" DK	Vazirlar Mahkamasi	100	https://buxoro-agro.uz/
"Olot neft va gaz qidiruv ekspeditsiyasi" MChJ	Davlat aktivlarini boshqarish agentligi	100	https://olotngqe.uz/

Mazkur korxonalarning veb-saytida joylashtirilgan axborotlar mazmuni jihatidan Vazirlar Mahkamasi qarorida belgilangan talablarga javob berishi o'rganilda:

1. "Buxoroneftgazavtonakl" AJ tomonidan – korxonalar va ularga qarashli korxonalarning nosohaviy aktivlari, ijro organining samaradorligi, boshqaruv va nazorat organlariga to'langan rag'batlantirish miqdorlari to'g'risidagi ma'lumotlar veb-saytida mavjud emasligi;

2. "Buxoro Agroklaster" MChJ tomonidan – rivojlanish strategiyalari, korxonaga qarashli nosohaviy aktivlar mavjudligi, xaridlar to'g'risidagi ma'lumotlar, ijro organining samaradorligi, korporativ boshqaruv tizimining baholash natijalari, affillangan shaxslar bilan tuzilgan bitimlar bo'yicha ma'lumotlar mavjud emasligi;

3. "Xo'jaijahon savdo kompleksi" AJ, "Buxoro agro erkin iqtisodiy zona" DK, "Olot neft va gaz qidiruv ekspeditsiyasi" MChJ tomonidan yuqorida ko'rsatilgan axborotlarning birortasi joylashtirilmaganligi aniqlandi.

Shuningdek, tahlil jarayonida 2024 yil boshida "AKTni rivojlantirish markazi", "Buxara-siti", "Uy-joylarni hisobga olish", "Buxorotexnopark", "G'ijduvon erkin iqtisodiy zona direksiyasi" kabi davlat korxonalarida, "G'ijduvon dehqon bozori", "Buxoro markaziy dehqon bozori" aksiyadorlik jamiyatlarida va "Buxoro shifokori

gazetasi”, “Buxoro qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini ulgurji sotish bozor” mas’uliyat cheklangan jamiyatlarida veb-sayt mavjud bo‘lsada umuman faoliyat ko‘rsatmasligi ma’lum bo‘ldi.

Ushbu jarayon mazkur korxonalarda moliyaviy resurslardan samarali foydalanish, samarali boshqaruv qarorlarini qabul qilish bo‘yicha jamoatchilik nazorati imkonini bermaydi, investisiyaviy jozibadorligiga salbiy ta’sir ko‘rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mamlakatimizda iqtisodiyotda davlat sektori ulushini keskin qisqartirish, davlat ishtirokidagi korxonalar faoliyatining samaradorligini oshirish va shaffofligini ta’minlash bo‘yicha keng ko‘lamli ishlar olib borilmoqda. Bunda davlat korxonalari ustav kapitalidagi davlat ulushini sotish, ularning faoliyatiga xorijiy yoki mahalliy hamkorlarni jalb qilish mazkur korxonalar faoliyatini shaffoflikni ta’minlamasdan amalga oshirib bo‘lmaydi.

Ayrim holatlarda jamiyatning korporativ veb-saytini yaratish, doimiy yangilab borish va saqlash xarajatlari davlat ishtirokidagi korxonalar uchun qo‘shimcha xarajatlarni vujudga keltirib, moliyaviy qiyinchiliklar tug‘dirishi mumkin. Bu esa davlat ishtirokida tijorat xususiyatidagi korxonalarni saqlashni yana bir bor tanqidiy ko‘rib chiqishni taqozo etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Goncharov I., Werner J.R., Zimmermann J. Does compliance with the German corporate governance code have an impact on stock valuation? An empirical analysis. *Corporate Governance*, 2006, vol. 14(5), pp. 432-445.
2. Patel S.A., Dallas G. Transparency and disclosure; overview of methodology and study results. United States, Standard & Poor’s, New York. October, 2002.
3. Aizhan M. BAIMUKHAMEDOVA, KIMEP University, Republic of Kazakhstan, Gulzada S. BAIMUKHAMEDOVA, Cand. Sc. (Econ.), Associate Professor, Kostanay Social-Technical University named after academician Z. Aldamzhar, Kazakhstan. – Раскрытие корпоративной информации: преимущества и недостатки.
4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 02.07.2014 й. 176-сон “Акциядорлик жамиятларида корпоратив бошқарув тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори. <https://lex.uz/docs/2420411>
5. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 19 февралдаги 81-сон қарори билан тасдиқланган “Давлат иштирокидаги хўжалик жамиятлари ҳамда давлат унитар корхоналарининг расмий веб-сайтларига қўйиладиган талаблар тўғрисида”ги низом. lex.uz/docs/5298939
6. Интернет сайтлари:
7. www.davaktiv.uz
8. www.lex.uz

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Shahzod Avilqulov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 9

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

